

SBM0562 - SCHOOL_GO!_Voskenslaan

25-8-2022 Advies Kwaliteitskamer

ENTITEIT
CONTACTPERSOON

Team Stadsbouwmeester
Annelies Neyens

PROJECTNAAM
ONTWERPER
OPDRACHTGEVER
LIGGING

SBM0562 - SCHOOL_GO!_Voskenslaan
evr-architecten
GO! onderwijs
Voskenslaan , 9000,

SITUERING

De projectsite is gelegen aan de Voskenslaan, en maakt deel uit van de campus Schoonmeersen Hogent. Achteraan de site is het mpi Oase gelegen. Links bevindt zich het studentenplein met daarnaast het nieuwe campusgebouw. Het voorstel gaat uit van een nieuwbouw basisschool (kleuter+lager) met sporthal. Het voorstel is het gevolg van een wedstrijd in dbfm-procedure, in een cluster met nog 4 andere scholen die niet in Gent zijn gelegen. Het wedstrijdvoorstel was nog niet conform de stedelijke doelstellingen, er moest meer worden gecompacteerd en de footprint moest worden verkleind. Er moest dus meer hoogte worden gezocht. Ook aan de relaties met de omgeving vroegen nog verder onderzoek.

CRITERIA

Dit project wordt voorgelegd aan de Kwaliteitskamer door:

- KADER: project binnen campus met masterplan
- KWALITEITSOPVOLGING na wedstrijd
- SCHAAL: bouw nieuwbouw school + sporthal

ADVIES

Voor de Kwaliteitskamer zijn volgende aspecten cruciaal voor de kwaliteit van het ontwerpvoorstel en voor verder aanpassing of verfijning ervan:

1. Contextuele uitdaging

De Kwaliteitskamer apprecieert sterk de zoektocht naar het compacteren van het volume, en de relaties die intern worden gelegd. Echter, de motivatie voor de inplanting van een rechthoekig volume is voor de Kamer niet helder, de relaties met de omgeving en het statement dat wordt gemaakt ontbreken nog.

Drie gebouwen zullen door een weg worden verbonden op de campus: het MPI, het voorliggend schoolproject en het nog te bebouwen perceel. De opbouw aan de noordelijke zijde is weinig stedelijk door de opeenvolging van technische eisen: door de fietsenberging, bergingen, keuken, en het onthaal dat wordt georganiseerd via de fietsenberging en van weinig kwaliteit wordt voorzien. Daardoor moet worden geleund op het voorplein, maar daar wordt geen adres op gemaakt, waardoor het voorplein onduidelijk wordt. Ook aan de oostzijde is de relatie van het project met het plein voor de Kamer onduidelijk.

De projectsite is gelegen in de bocht van de Voskenslaan, met aan stationszijde een typisch profiel van huizen, en aan zijde Sterre het campusgebouw van de Hogeschool. De Kwaliteitskamer adviseert het gebouw vanuit de benadering te bestuderen, zowel van zijde station als vanaf de Sterre. Het project moet zich kunnen inpassen in deze verschillende stedenbouwkundig contextuele elementen. De Kamer mist nog de aanwezigheid van het gebouw in zijn context. Het grote raam naar de Voskenslaan zou bijvoorbeeld even goed naar de grote boom kunnen worden gericht, of naar het studentenplein. Er is voor de Kamer een verschil tussen de fysieke eis en de ruimtelijk functionele relaties. In Melopee van XDGA is de schaal van het water ook deel van het gebouw geworden. In de contextuele uitdaging moet volgens de Kamer nog een aanleiding worden gevonden.

2. Karakter

Een school is een maatschappelijk project, de Kamer wil mee voeden in de opbouw van het verhaal. Ze ziet een louter compact functionerend model, het voorstel beroert de harten nog niet. De keuze voor architectuur moet volgen uit het karakter en de definitie van het gebouw. Het karakter en de droom die aan de kinderen wordt aangeboden is erg belangrijk, een school is een gebouw dat mensen een heel leven met zich meedragen.

Bijvoorbeeld, 'een school in de lucht', een 'school rond een boom', een 'school als een groot huis',... Voor de Kamer moet gezocht worden naar uitgangspunten die buiten het functionele liggen, rekening houdend met de compactheid en efficiëntie. Hoe de schoolorganisatie zelf zijn identiteit ziet kan het ontwerp mee voeden. Het grote raam en de pergola zijn niet voldoende, het gebouw voelt nog te weinig aan als een school.

De Kamer refereert opnieuw naar Melopee van XDGA, dat de geest van allen opent. Ook de Muziekladder van Havana gaat uit van een enorme generositeit voor kinderen.

3. Landhuis

De Kamer oppert de school te zien als een villa of enorm landhuis, vanuit bijvoorbeeld een vierkantig of vijfhoekig grondplan. Als een fors alzijdig volume, zonder voorkanten of achterkanten, en profiterend van elke zijde. Waarbij nog meer ruimte wordt opgehouden voor groene speelplaats, als een tuin achter het landhuis. Het landhuis wordt opgebouwd met een dak, en volgens kamers.

De Kamer is er niet van overtuigd dat alles in rechthoekige ruimtes dient te worden opgelost, moet een klas bijvoorbeeld rechthoekig zijn? Afstappen van de rechthoek zou vrijheid en

vrolijkheid kunnen introduceren. Dit levert niet noodzakelijk een oncompact gebouw op, maar een compact gebouw met karaktervolle ruimtes, waar de gang geen gang is, maar een brede meanderende verbindende weg. In landhuizen maken nissen, uitstulpingen, en traphallen mee de taal van het huis. Net de uitzonderlijke ruimtes kunnen een beweging in gang zetten. De sporthal zit wat verborgen door ze bovenop in te passen, volumetrisch vraagt deze niet opengelegd te worden, maar architecturaal kan hier een register in worden gevonden om het stapelen meer te tonen. Voor Herzog & De Meuron bijvoorbeeld is 'stacking' (zaken op elkaar plaatsen) een ingrediënt om de architectuur mee te definiëren. Meer huiselijkheid is wenselijk, de Kamer refereert naar de school in Etterbeek van de ontwerper zelf.

4. Het kleine ontmoeten

Een belangrijke plek in een school is vaak de schoolpoort, waar de ontmoeting tussen leerlingen, ouders en de school plaatsvindt. Geslaagde scholen hebben vaak een uitnodigende schoolpoort, in het voorstel moet hier verder op worden gezocht. De schoolpoort in het voorstel oogt nog te druk door de beperkte ruimte en combinatie met fietsenberging, het uitnodigend karakter snel zal versralen.

Inspiratie kan gevonden worden in 'Het kleine ontmoeten' van Ruth Soenen. De Kamer verwijst daarnaast als voorbeeld naar het idee van een koetspoort en doorgang, en refereert naar de Budafabriek in Kortrijk van 51N4E met een vijfhoekige overgangsruiimte.

5. Verrommeling terrein

De Kamer vraagt teveel kleine bijvolumes te vermijden, omdat deze niet wenselijke achterkanten introduceren. Initiële intentie was om te ontsluiten via het studentenpark, de Kamer ondersteunt de keuze om te schuiven in functie van het studentenplein.

De positie van de fietsenberging maakt echter van de ontsluitende en structurerende weg eerder een dienstweg, gezien ze tussen een berghok voor fietsen, parkeerplaatsen en slagbomen zit ingesnoerd. De entree wordt hierdoor mee dichtgezet. De Kamer adviseert de fietsenberging mee op te nemen in het gebouw, en een kloeker gebouw met iets meer footprint te maken. Zo kan meer gevel worden gemaakt en het gebouw aanwezig worden gesteld op de straat en de campus.

Het landschap moet gastheer zijn voor een speellandschap. De fietsenberging en moestuin worden op de randen voorzien, maar kunnen essentieel onderdeel vormen van het programma. Ook in de begrenzing van het perceel ligt nog een uitdaging, wordt hier een draad voorzien, of een muur, of het doortrekken van een gevel?

OPVOLGING

De Kwaliteitskamer adviseert een herwerking volgens bovenstaande aandachtspunten. Het voorgestelde volume verhoudt zich nog teveel tot de Hogeschool, terwijl dit een basisschool is. Het ontwerp wordt voor de Kamer teveel bepaald door de vorm van het volume en het ontbreken van de uitdrukking van de typologie van de school. Het volume bepaalt nog te weinig de context, waardoor de ruimtes rondom het volume onbeheerd zijn. Het rechthoekig blok helpt niet in de lezing, door de kopse en langse kanten die wringen. De Kamer adviseert los te komen van het keurslijf. De reacties van de Kamer gaan over de mogelijkheden tot het leggen van relaties met de omgeving, en over het karakter en het beeld. Ook in het programma kunnen aanleidingen gevonden worden. Bovenstaande aandachtspunten vragen een volledige heropstart van het ontwerp.

De Kwaliteitskamer vraagt het nieuwe ontwerp tijdens een volgende sessie opnieuw voor te leggen ter advisering.

Het advies van de Kwaliteitskamer is complementair aan dat van de andere adviserende instanties, afstemming van een bijgestuurd voorstel met de betrokken diensten is aangewezen.